

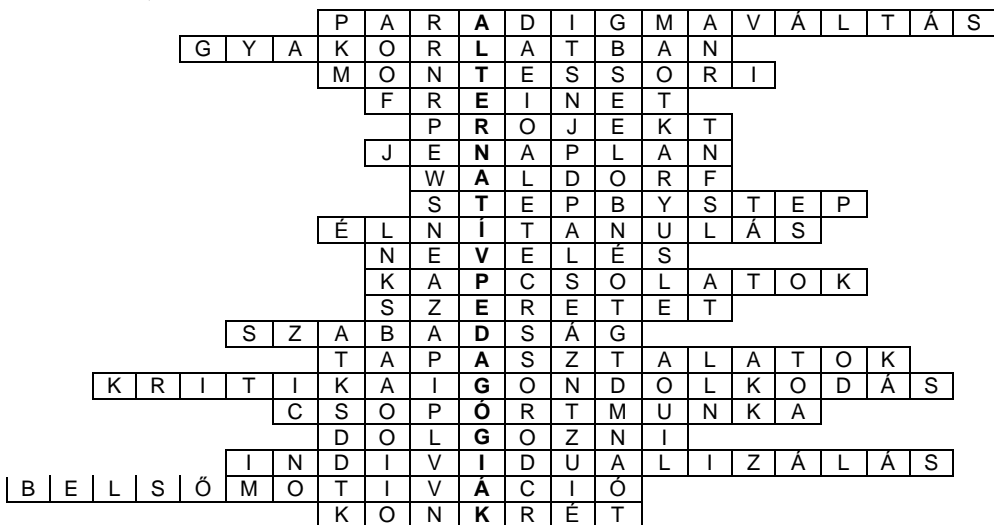
Alternatív pedagógiák a gyakorlatban

Ellen Key kikiáltotta a XX. századot a gyermek évszázadának. Új pedagógiai mozgalmak fejlődtek ki szerte a világon. Új emberek – új típusú nevelés-oktatás. Ez egyértelművé, szükségessé vált.

Romániában több mint tíz éve beszélünk a reformról. Halljuk és hirdetjük: Kell a változás! Egyre többször nézünk szembe az új követelményekkel: tananyag, szellőztetés, gyermekközpontúság, készségfejlesztés, képességek kialakítása, aktivizálás, gyakorlat, életre, békére, toleranciára, egészséges életmódra, vallásosságra, interkulturalitásra nevelés. Egyre több továbbképző témája az alternatív oktatás. Egyre több alternatív iskola jelenik meg: Freinet, Waldorf, Step by step. De szomorú, hogy Bánságban csak román tagozaton.

Akik mást szeretnének, ellenállásba ütköznek: „Ez sok időt igényel!”, „Jó ez így, ahogy a suliban tanultam!”, „De kötelező?”, „Mondjad, az osztályban úgyis azt teszek, amit akarok!”, „Maradok a réginél, az is jó!”, „Ennyi pénzért?” Ellenállás és rosszindulat, mert azt sem tanulták meg, hogyan fogadják el a másságot. Együgyű, idealista, törtető az, aki alternatív oktatási módszereket, szemléltető eszközöket használ, aki többet dolgozik, mint a napi 5-6 tanóra. Lassan, nagyon lassan nő a szimpatizánsok tábora. Túl lassan! És a gyerekekre nézve, a társadalom fejlődését nem tapasztalva annyit mondhatok, hogy kár! De mondjuk, alkalmazzuk, mert Élmény diáknak és pedagógusnak egyaránt, mert ha tudunk valamit, bűn nem megosztani másokkal, s mert „őrültség semmit sem tennünk, ha mindent nem tehetünk is” (Eszterházy Miklós).

Mit jelent nekem az alternativitás?

Röviden a fentieket. Gyakorlatban más szemlélet: osztályterem berendezés, kapcsolatok kialakítása, módszerek, tanár–diák viszony, stratégiák terén.

Fontosnak tartom, hogy jó kapcsolatot építsek ki a diákokkal és a szülőkkel. Ebben segítenek az önismereti játékok, a drámapedagógia, a közvetlen szülő–tanító kapcsolat, a spontán beszélgetések, a családlátogatások, a megfigyelési lapok, de talán legjobban a közös játékok, bulik, kirándulások, ünnepek.

Az osztályterem a második otthonunk. A szemléltető eszközök mellett (melyek összhangban vannak az éppen aktuális tanulási tartalmakkal) a gyermekek alkotásai díszítik a falakat – örökös változásban. Az osztály egyik színfoltja az „évszak sarok” – projektet készítünk az évszakokról, és a gyerekekkel együtt alakítjuk ki. A könyvtárunkat együtt alakítottuk otthoni könyveinkből, és szívesen tanulmányozzuk órákon és napközben. Hagyományainkat is megismertük „Jeles napok” falitáblánk révén. A katedra a sarokba került, a padok állását óráról órára változtatjuk szükség szerint: körbe, félkörbe, párba, csoportba.

Az órend rugalmas. Az órák sorrendjét demokratikusan megszavazzuk a nap elején. Sokszor nem a csengő jelzi a szünetet, hanem egy-másfél órás blokkokban is tanulunk, gyakorolunk, játszunk, tevékenykedünk. A nap egyik legkedveltebb momentum a „beszélgetőkör”, hisz itt megszabadulhatunk gondjainktól és felkészülhetünk a napi feladatokra.

Előszereettel dolgozunk párban és csoportban, s ha feladatainkat elvégeztük, a falon levő szorgalmi zsákocskából válogathatunk szabadon, képességeinkhez mérten. Alig várjuk, hogy ősszel szerkesszük meg az osztály újságát és levelezhessünk testvériskolánk diákjaival. A matematikaórákon gyakorlatban végzünk műveleteket, mérünk, összehasonlítunk, feladatlapokat oldunk, és a *Buci Maci*, *Tudás fája* folyóiratok segítségével szöveges feladatokat alkotunk. Az olvasást, írást játékosan sajátítottuk el: gyurmából, pálcákból, cérnából készítettünk betűket, a tankönyv mellett folyóiratokból, kis könyvtárunkból olvasgattunk, az *Ablak–Zsiráf* és más szótárakból kerestük ki az ismeretlen szavakat. A napi mese, melyet nagyszünetben olvasok fel, felkelti olvasási kedvüket.

Különös szeretettel készülünk ünnepeinkre: szüret, karácsony, farsang, szülinap, szülői buli, gyermeknap, kirándulások, táborok (ha lehet szülőkkel). Nyári táborunk, „Hagyományaink” projekt és a tábor keretén belül ismerkedünk, és bővítjük ismereteinket a néptáncról, népdalokról, hagyományokról, mesterségekről, népszokásokról.

Parafrazálva egy gondolatot vallom, hogy „akit nevelni akarunk, azt ismerünk, értékelnünk, szeretnünk kell”.